

Voetgangersbeleid Westland

Een stap in de goede richting

Voorwoord

Als gemeente Westland staan we voor een breed scala aan opgaven die we komende jaren vorm moeten geven. Niet alleen de woningbouwopgave, maar ook klimaatadaptatie, duurzaamheid, volksgezondheid en een inclusieve samenleving zijn thema's waar wij op inzetten. Voor alle opgaven geldt dat zij een impact hebben op de (beschikbare) openbare ruimte. Waarbij we werken aan een andere focus: niet 'het recht van de snelste' als uitgangspunt, maar 'het recht op een aantrekkelijke leef- en verblijfsomgeving'. Meer aandacht voor de voetganger werkt daarin als een verbindende factor.

Met dit eerste voetgangersbeleidsplan zetten wij in Westland de komende jaren in op een volwaardige plek voor de voetganger. Het te voet kunnen bereiken van voorzieningen en recreatiegebieden, zoals onze dorpscentra en het kust- en duinengebied moet vanzelfsprekend zijn. Onze focus de komende jaren is dan ook het creëren van een dekkend wandelnetwerk in Westland waarin het mogelijk is van dorpskern naar dorpskern te lopen. Ook vanuit de dorpskernen moeten de recreatiegebieden lopend bereikt kunnen worden. Omdat iedereen op de eerste plaats een voetganger is, loont het ook voor iedereen om te investeren in lopen. Een aantrekkelijke voetgangersvriendelijke omgeving heeft een positieve impact op de lokale economie, op de gezondheid van onze inwoners, de leefbaarheid in onze dorpskernen en de sociale samenhang binnen de gemeente.

We willen een gemeente zijn waar de voetganger ruim baan krijgt en lopen aantrekkelijk, veilig, toegankelijk en vanzelfsprekend is. Dát is onze focus voor de komende jaren.

*Peter Valstar (wethouder Mobiliteit, Economie, Arbeidsmigratie en Energietransitie),
Anko Goudswaard (wethouder Sport, Recreatie, Onderwijs en Organisatie) en
Michiel Ferweda (wethouder Openbare Ruimte, Bouwen en Gebiedsontwikkeling)*

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Waarom voetgangersbeleid?	3
1.2 Ambitie en doelen	4
1.3 Overlap beleidsvelden	5
1.4 Proces	5
2. Input uit de samenleving	6
2.1 Enquête 'Lopen in Westland	6
2.2 Wandelroutes	11
3. Van ambitie naar uitvoering	12
4. Pijler 1: Ruim, veilig, bereikbaar en toegankelijk	14
4.1 Ruim	14
4.2 Veilig	15
4.3 Bereikbaar en toegankelijk	16
4.4 Pijler 1 – Aan de slag met:	18
5. Pijler 2: Aantrekkelijk en vanzelfsprekend	19
5.1 Vanzelfsprekend	19
5.2 Aantrekkelijk	20
5.3 Pijler 2 - Aan de slag met:	22
6. Pijler 3: Sociaal en actief	23
6.1 Sociaal	23
6.2 Actief	24
6.3 Pijler 3 - Aan de slag met:	25
7. Aan de slag met	26
7.1 Maatregelenpakket	26
7.2 Participatie en evaluatie	28

1. Inleiding

Lekker uitwaaien op het strand, een ommetje door het Prinsenbos of lopend naar de supermarkt: in Westland verplaatsen we ons allemaal als voetganger. Soms is dat recreatief, om even te ontspannen en een frisse neus te halen. En soms is dat om functionele redenen, zoals het doen van boodschappen of lopen naar de bushalte op weg naar werk. Recentelijk bleek uit een enquête van het RIVM dat nergens in de provincie Zuid-Holland meer wandelaars zijn dan in Westland. Veel verplaatsingen worden geheel te voet afgelegd, en nagenoeg alle verplaatsingen beginnen en eindigen te voet.

1.1 Waarom voetgangersbeleid?

Lopen is de goedkoopste en meest toegankelijke vervoerswijze die er bestaat. Het ruimtebeslag van een voetganger is heel klein in vergelijking met de auto. Daardoor is lopen ruimtelijk gezien de meest efficiënte vervoerswijze waarop ingezet kan worden. Toch vinden veel verplaatsingen in Westland nog plaats met de auto, zelfs op kleinere afstanden. Recreatiegebieden en voorzieningen zijn niet altijd goed te voet bereikbaar. Het Prinsenbos in Naaldwijk is bijvoorbeeld alleen bereikbaar via fiets- en autoinfrastructuur. Voor centrumgebieden, waar men functioneel terecht kan voor de dagelijkse behoeften, is het van belang dat iedereen hier gemakkelijk lopend kan komen. Ook is het noodzakelijk dat looproutes en oversteekplaatsen veilig zijn ingericht, zodat het voor iedereen aantrekkelijk en comfortabel is deze te gebruiken.

De druk op de openbare ruimte, die voetgangers delen met andere vervoerswijzen, neemt steeds meer toe. Extra woningbouw zorgt ook voor meer verkeer op de weg. In de Mobiliteitsvisie Westland 2040 is voor de voetganger meer aandacht gevraagd. En een goede bereikbaarheid is voor de gemeente Westland ook economisch een van de belangrijkste pijlers. Ook vanuit de gemeenteraad is de noodzaak om in te zetten op de voetganger geuit in een in 2024 aangenomen motie om te streven naar een dekkend en rolstoeltoegankelijk wandelnetwerk binnen de gemeente Westland dat ook aansluit op wandelgebieden in de omliggende gemeenten, waarbij de dorpen onderling met elkaar verbonden worden en het netwerk aangesloten wordt op de Westlandse kust.

De voetganger is divers (zie Figuur 1) en brengt een aantal vraagstukken met zich mee: Hoe zorg je ervoor dat lopen in Westland een vanzelfsprekende wijze van verplaatsen wordt? Wat is er nodig voor een aantrekkelijke loopomgeving? Wanneer is lopen voor inwoners een goed alternatief voor andere vervoerswijzen, zoals de auto? Ook het inzetten op duurzaamheid, behoud van natuur, luchtkwaliteit en de algehele gezondheid van inwoners zijn belangrijke argumenten om actieve vervoerswijzen zoals lopen en fietsen meer te stimuleren. De manier waarop we dat doen hebben we uitgewerkt in dit voetgangersbeleidsplan.

Figuur 1 Wat is een voetganger?

1.2 Ambitie en doelen

Om zich te verplaatsen binnen de bebouwde kom kiezen inwoners van de gemeente Westland het meest voor lopen. We verbinden de dorpskernen met elkaar zodat veilig van dorpskern naar dorpskern gelopen kan worden. We verbeteren de komende jaren de veiligheid en toegankelijkheid van de openbare ruimte voor voetgangers binnen de gemeente. Zo zorgen we ervoor dat niemand wordt beperkt in zijn of haar mobiliteit, deelname aan de maatschappij of het sociale leven.

Om deze ambitie te kunnen bereiken stellen we onszelf de volgende doelen:

In 2030:

- ❖ *beoordelen Westlanders lopen in Westland met een gemiddeld rapportcijfer van minimaal een 8*
- ❖ *is lopen de meest gebruikte verplaatsingsmethode voor korte verplaatsingen (<1 kilometer)*
- ❖ *zijn Westlanders bekend met de voordelen van lopen¹*

In 2028 voeren we een tussenevaluatie uit waarbij we met een enquête vaststellen in hoeverre we goed op weg zijn om de doelen te behalen. Indien nodig kunnen we daarmee bijsturen.

Om deze doelen te bereiken zijn drie pijlers uitgewerkt waarmee we in Westland aan de slag gaan:

- Ruim, veilig, bereikbaar en toegankelijk
- Aantrekkelijk en vanzelfsprekend
- Sociaal en actief

In de hoofdstukken 4, 5 en 6 zijn deze pijlers verder uitgewerkt.

¹ Met een enquête onderzoeken we in 2028 en in 2030 hoe men lopen in Westland beoordeelt, welke verplaatsing men kiest voor korte afstanden en of Westlanders bekend zijn met de voordelen van lopen.

1.3 Overlap beleidsvelden

Voetgangersbeleid staat niet op zichzelf, maar heeft raakvlakken met andere beleidsstukken van de gemeente. Denk aan de Kustvisie waarin onder andere de bereikbaarheid van de stranden een plek heeft en het creëren van veilige en toegankelijke looproutes tussen de dorpskernen en de kust. Of het Beheerkader Spelen, waarin looproutes van en naar speelplekken en een focus op bewegen in het algemeen wordt uitgewerkt. Maar ook het Actieplan Groen (Groen = Goud) waarin bijvoorbeeld leefbaarheid en hittestress worden belicht. Beide aspecten hebben invloed op het gebruik van de openbare ruimte, want ook voetgangers verplaatsen zich het liefst in een groene omgeving. Het streven naar een beweegvriendelijke omgeving, zoals uitgewerkt in het Actieplan sport, spelen en bewegen, heeft ook zeker raakvlakken met dit beleidsstuk. De overlap tussen voetgangersbeleid en andere beleidsthema's is een kans om de voetganger een meer prominente plek te geven in de gemeente.

1.4 Proces

Input voor dit beleidsplan komt uit diverse hoeken. Enerzijds hebben we literatuuronderzoek gedaan om een beeld te krijgen bij landelijk en provinciaal beleid en beleid bij andere gemeenten. Ook zijn er een aantal trends en ontwikkelingen in beeld gebracht die leiden tot meer of juist minder lopen. Dat geeft houvast bij het formuleren van effectieve maatregelen.

Daarnaast hebben een aantal externe en interne belangenbehartigers informatie aangeleverd. Zoals het Platform Gehandicapten Westland die hun bevindingen en verbeterpunten voor lopen in Westland hebben aangedragen. Met een grootschalige enquête is de input van inwoners gevraagd over hun beleving van lopen in Westland. Immers: vooral voor hen proberen we de situatie te verbeteren.

Intern is een multidisciplinaire projectgroep opgezet waarbij adviseurs van beleidsterreinen zoals toerisme en recreatie, economie, stedenbouw, WMO en verkeer samen hebben gewerkt aan dit beleidsplan. Daarnaast is afgestemd met wegbeheerders en adviseurs groen, vanwege de directe raakvlakken van lopen met het onderhoud van de voetpaden en de aantrekkingskracht van groen.

Afbeelding 1 Wandelpad langs de vijver in Monster

2. Input uit de samenleving

2.1 Enquête ‘Lopen in Westland’

In 2023 is onder alle inwoners van Westland een enquête verspreid om hun beleving over lopen in Westland op te halen. De enquête genaamd “Lopen in Westland” werd door 576 respondenten ingevuld. De informatie die we hebben opgehaald uit de samenleving is gebruikt voor het samenstellen van pijlers en wordt ook meegenomen in een nadere uitwerking van maatregelen.

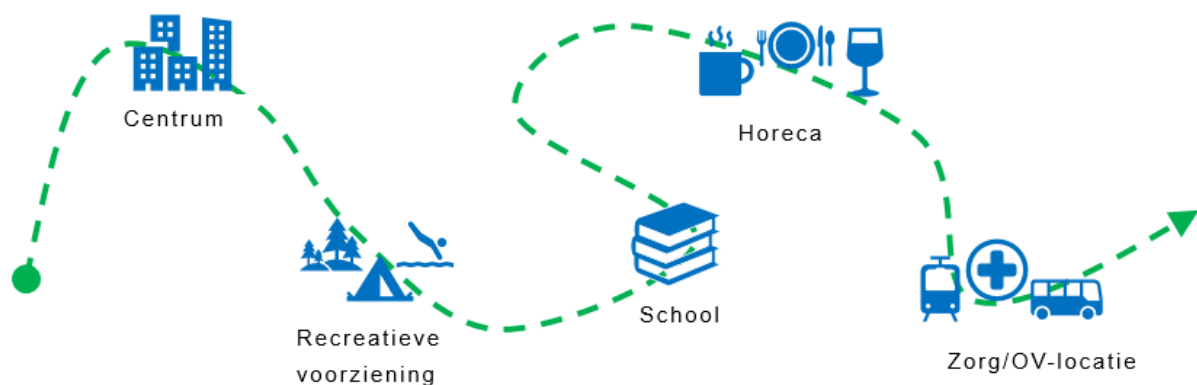

Afbeelding 2 Vlotwateringpad, de nummer 1 in de lijst van prettige plekken uit de enquête Lopen in Westland

Westlanders lopen vooral om gezondheidsredenen, omdat het leuk is om te lopen maar ook de kortste reistijd is een veelgehoord motief.

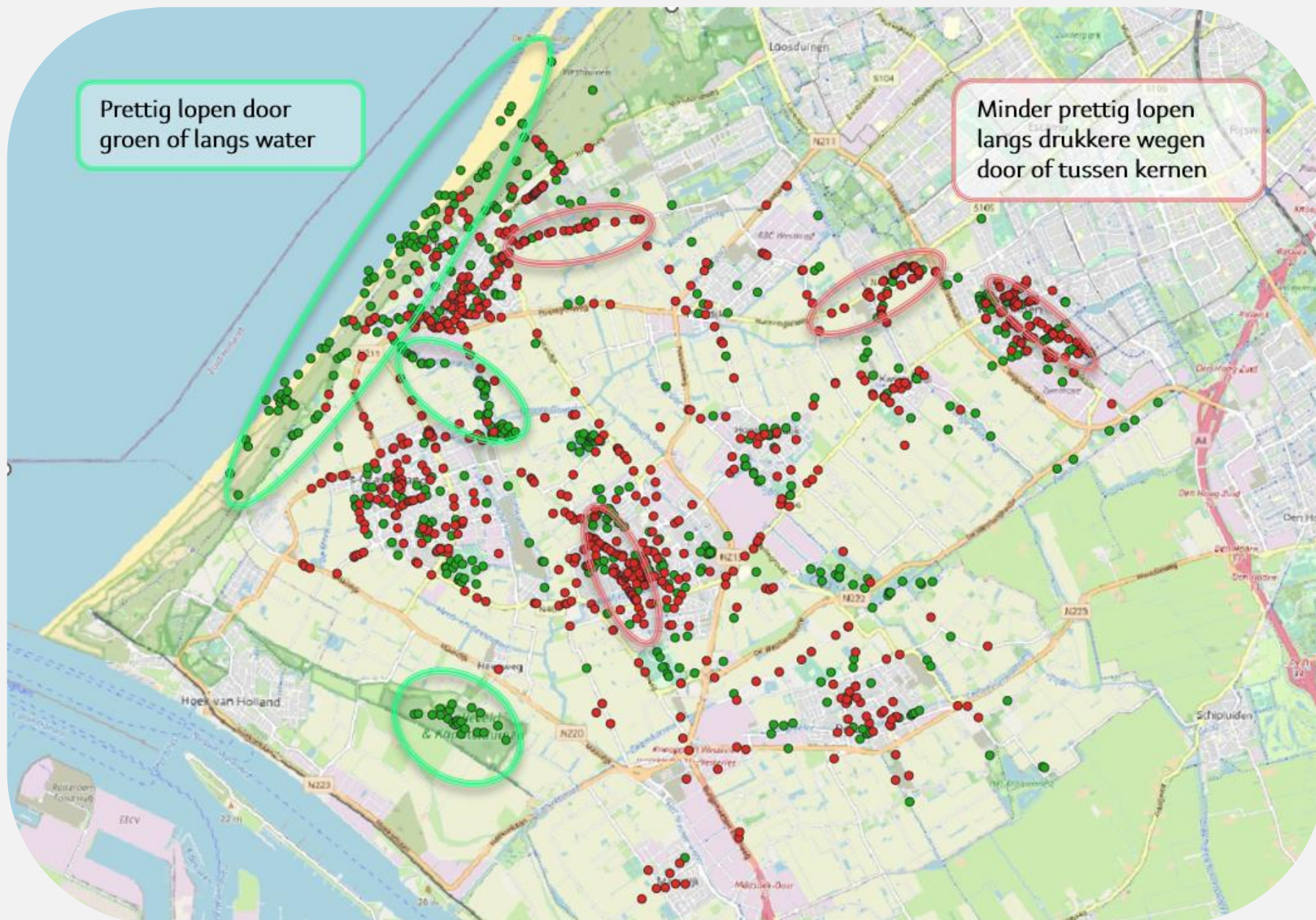
In de enquête is ook gevraagd waar men het vaakst naar toe loopt. Uit 737 ingetekende routes zijn de belangrijkste bestemmingen:

“Wandelen is lekker buiten zijn in een rustig tempo. Genieten van wat de natuur, waar wij als mens toe behoren, allemaal laat zien. De bezienswaardigheden van flora en fauna kunnen je versteld doen staan. Frisse lucht, weidsheid, wind, regen, zon, kleur, geur en de seizoenen; ze zijn állemaal om te zoenen. Geniet in stilte of tijdens een gesprek en deel je verwondering over wat je mooi vindt of zag.”

Quote respondent enquête Lopen in Westland

Op Afbeelding 3 is weergegeven welke plekken inwoners en bezoekers van Westland aanmerken als prettige plekken om te lopen en waar men het minder prettig vindt om te lopen.

Afbeelding 3 Prettige (groen) en minder prettige plekken (rood) om te lopen in Westland (bron: Enquête Lopen in Westland, 2023)

Ruimte voor voetgangers, een groene omgeving, ligging aan het water en weinig overlast van ander verkeer dragen vooral bij aan een prettige omgeving. De enquête maakt ook duidelijk dat we aandacht moeten hebben voor locaties waar een voetpad ontbreekt (samenhang met ontbrekende schakel), plekken waar weinig ruimte voor voetgangers is, conflictpunten met fietsers, verkeersveiligheid in het algemeen en oversteekbaarheid. Het feit of de omgeving waarin men loopt groen is maakt een groot verschil.

Een andere uitdaging is het zoeken naar manieren om de “eilandenstructuur” die kenmerkend is voor een gemeente met zoveel kernen, om te vormen naar een structuur met meer samenhang, waarin looproutes bestaan van kern naar kern of wijk naar wijk.

“Wat de gemeente beter zou kunnen doen, is wandelpaden aanleggen tussen de dorpskernen en langs doorgaande wegen. Zeker omdat mensen steeds meer zijn gaan wandelen. Van de ene dorpskern naar de andere wandelen is vaak onmogelijk zonder op het fietspad te lopen.”

Quote respondent enquête Lopen in Westland

Ontbrekende schakels

Soms is er geen trottoir aanwezig of moet men ver omlopen naar een bepaalde bestemming. Dan is er sprake van een ontbrekende schakel. In de enquête konden mensen aangeven waar zij een route of voetgangersvoorziening vinden ontbreken.

De enquêteresultaten bevestigen deels het beeld uit de praktijk, bijvoorbeeld op plekken waar op de kaart logischerwijs een voetgangersverbinding te verwachten is, maar deze in de praktijk ontbreekt. Mogelijkheden zien we vooral in het beter bereikbaar maken van groene gebieden voor voetgangers, zoals de Plas van Alle Winden, het Prinsenbos en de kust, of het creëren van routes tussen kernen. Bijvoorbeeld tussen Poeldijk en Monster ontbreekt momenteel een verbinding voor voetgangers en ook het Staelduinse Bos is niet bereikbaar vanaf Heenweg via een aparte looproute.

Afbeelding 4 Langs een deel van de Haagweg in Monster ligt sinds 2022 een trottoir

Lokale kansen

Veel respondenten vragen om extra voetpaden, vaak tussen wijken of kernen en soms op een specifieke locatie. Oplossen van knelpunten zoals losliggende stoeptegels, wortelopdruk en overhangend groen van particulieren helpen om routes toegankelijker en aantrekkelijker te maken. In ongeveer gelijke mate wordt om meer ruimte, meer verkeersveiligheid en betere oversteekpunten gevraagd. Ook hier wordt aanbrengen van meer groen langs routes vaak genoemd.

“Het gebied bij de druiventuin in Monster is een mooi gebied om te wandelen! Veilig van verkeer en een prachtige groene omgeving! Ook een leuke plek voor kinderen om te spelen!”

Quote respondent enquête Lopen in Westland

Mooie verhalen

Aan respondenten is ook gevraagd naar een mooi verhaal over lopen in de gemeente Westland. Positieve ervaringen hadden vooral een verband met groen, het strand en een rustige omgeving.

Afbeelding 5 Het Prinsenbos is een van de meest prettige plekken om te wandelen in Westland (bron: Enquête Lopen in Westland, 2023)

2.2 Wandelroutes

De elf kernen van de gemeente Westland liggen op sommige plekken tegen elkaar aan, maar soms ook kilometers uit elkaar. Er is niet tussen elke kern een voetgangersvoorziening aanwezig. Voetgangers die tussen de kernen willen lopen gebruiken daarom regelmatig de beschikbare fietspaden.

Door Westland lopen ook drie Lange-Afstand-Wandelpaden (LAW's)² :

- ➔ Grote Rivierenpad etappe 1
- ➔ Nederlands Kustpad 1 etappe 11
- ➔ Nederlands Kustpad 2 etappe 1

De eerste twee routes in Westland lopen door het Staelduinse Bos, de laatste route loopt langs de Westlandse Kust.

Afbeelding 6 Wandelen in de duinen en op het strand is onder inwoners en bezoekers van Westland erg populair

Daarnaast is het ook mogelijk om met behulp van het knooppuntenroutenetwerk wandelroutes uit te stippelen en te lopen in Westland.

² Een Lange-Afstand-Wandelpad (LAW) is een wandelroute van tenminste 150 kilometer. De routes gaan over de landsgrens en sluiten aan op een Europees wandelnetwerk. Er zijn 23 LAW's die in Nederland een netwerk vormen van 7.500 kilometer. De paden lopen zoveel mogelijk over onverharde paden en wegen, door bossen, heides of langs idyllische dorpen en historische steden (via <https://www.wandelnet.nl>).

3. Van ambitie naar uitvoering

De drie pijlers, die we uitwerken in de hierop volgende hoofdstukken, staan centraal in de uitwerking van de ambitie. Voor iedere pijler wordt een aantal aspecten toegelicht die als project zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma.

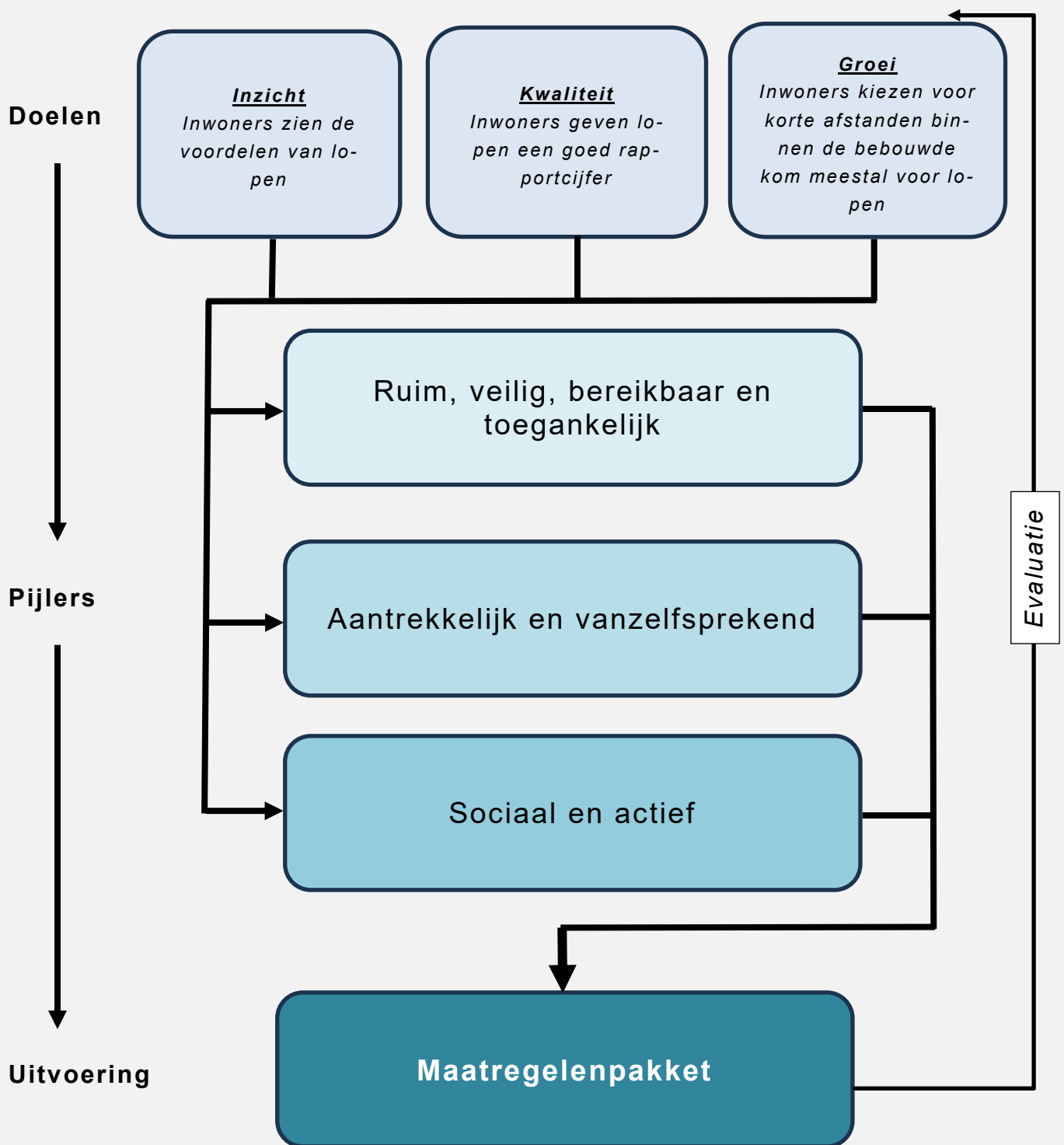
- De eerste pijler (Ruim, veilig, bereikbaar en toegankelijk) gaat in op de basis: het netwerk compleet, veilig en toegankelijk maken;
- De tweede pijler (Aantrekkelijk en vanzelfsprekend) gaat over het stimuleren van lopen en zorgen dat lopen vanzelfsprekender wordt;
- De derde pijler (Sociaal en Actief) gaat over het plezier en het sociale aspect van lopen, waarin bijvoorbeeld samen lopen en actief bewegen een rol spelen.

De enquête die we hebben uitgezet bij bewoners speelt bij het uitwerken van de pijlers een belangrijke rol. Daaruit werd bijvoorbeeld duidelijk waar men wel en niet graag loopt. En het duidelijke verband tussen groen, beweging en het maken van de keuze om te gaan lopen. Maar ook de link met verkeersveiligheid door het veiliger maken van oversteeklocaties.

Daarnaast zijn er een aantal opvallende trends en ontwikkelingen die invloed hebben op de keuze om wel of niet te gaan lopen naar een bestemming. Bijvoorbeeld het verdichten van woon- en leefgebieden waardoor lopen aantrekkelijker wordt. De groei van de groep inwoners met een migratieachtergrond, waarvoor lopen veel vanzelfsprekender is dan fietsen. Maar ook de claim die vooral de auto legt op de openbare ruimte, wat soms ten koste gaat van ruimte voor voetpaden. Of het inrichten van woonlocaties in het buitengebied van de kernen in Westland, waar bewoners veel minder makkelijk een keuze voor lopen zullen maken. Dit alles draagt bij aan een noodzaak om de voetganger weer op één te zetten.

Het uitvoeringsprogramma bevat de concrete projecten die we de komende jaren willen inzetten om lopen meer vanzelfsprekend, veilig, toegankelijk en leuk te maken. We zoeken daarin ook steeds de koppeling met andere beleidsterreinen, zoals verkeersveiligheid, groen of sport.

In het diagram op de volgende pagina wordt duidelijk hoe we onze doelen willen bereiken en hoe we gedurende dit proces steeds evalueren of we op de goede weg zijn.

4. Pijler 1: Ruim, veilig, bereikbaar en toegankelijk

De voetganger krijgt in Westland een volwaardige plek in de openbare ruimte. De voetganger kan zich in Westland verplaatsen over ruime, toegankelijke en verkeersveilige routes; met name tussen de kernen. Recreatiegebieden en parken maken we te voet bereikbaar vanuit de kernen. We zorgen ervoor dat haltes voor openbaar vervoer toegankelijk en goed bereikbaar zijn en stimuleren hiermee ketenmobiliteit. Ontbrekende schakels in looproutes moeten zo snel mogelijk worden opgelost.

4.1 Ruim

4.1.1 Dekkend wandelnetwerk

De focus voor de komende jaren is het realiseren van voetgangersverbindingen tussen de dorpskernen zodat veilig van kern naar kern gelopen kan worden. Om een dekkend wandelnetwerk te creëren binnen gemeente Westland lossen we ontbrekende schakels zoveel mogelijk op. Ontbrekende schakels zijn plekken waar momenteel geen (rolstoeltoegankelijke) looproute aanwezig is, maar waar het wel kansrijk is om een looproute aan te leggen. Het gaat ook om locaties waar momenteel geen specifieke ruimte voor voetgangers aanwezig is, zoals een trottoir. Op deze locaties kan door de aanleg van paden of trottoirs voorzien worden in een veilige loopruimte voor voetgangers. Dit zorgt ervoor dat mensen de mogelijkheid krijgen bestemmingen te voet te bereiken en ook gestimuleerd worden om vaker te gaan lopen. Door informatie uit de enquête te combineren met een analyse van de verharding voor voetgangers die aanwezig is, ontstaat een lijst met ontbrekende schakels. We verkennen de mogelijkheden om ontbrekende schakels binnen en tussen de kernen en richting het strand op te lossen en voeren waar mogelijk het aanleggen van nieuwe paden of trottoirs uit. Bij het realiseren van deze routes houden we rekening met klimaatadaptatie en hittestress. Op deze manier creëren wij een dekkend en rolstoeltoegankelijk wandelnetwerk binnen de gemeente Westland dat aansluit op bestaande wandelnetwerken met omliggende gemeenten.

Afbeelding 7 Ruim trottoir in Poeldijk

4.1.2 Ruimte voor de voetganger

Om inwoners te stimuleren vaker te gaan lopen, is er voldoende ruimte nodig voor de voetganger. Trottoirs en voetpaden moeten breed genoeg zijn en van voldoende onderhoudskwaliteit. Ook in verblijfsgebieden krijgt de voetganger de ruimte en kan deze zich op een veilige manier verplaatsen. We zorgen voor grootschalige inspectie van de kwaliteit van de trottoirs en wandelpaden in gemeente Westland en pakken de verbeterpunten de komende

jaren op binnen het gestelde budget, met prioriteit voor de paden binnen de bebouwde kom. Inwoners kunnen melding maken bij de gemeente van situaties waar onderhoud aan de weg benodigd is of de veiligheid dient te worden verbeterd. We dragen zorg voor het onder inwoners vergroten van de bekendheid van de mogelijkheid om meldingen over de openbare ruimte te doen bij de gemeente.

4.2 Veilig

Voetgangers zijn kwetsbaar in het verkeer door het onbeschermd lichaam, maar ook door gebrek aan ervaring (bijv. bij kinderen) of door leeftijd (ouderen). Ouderen vallen vaker, bijvoorbeeld door struikelen over losliggende stoeptegels. Het aandeel extra kwetsbare voetgangers zal bovendien nog toenemen, o.a. door vergrijzing en het feit dat ouderen vaker dan jongeren kiezen om te gaan lopen.

De toegenomen automobiliteit en onvoldoende op voetgangers gerichte maatregelen hebben in Nederland de afgelopen decennia tot een neerwaartse spiraal geleid: steeds minder mensen lopen omdat ze het te onveilig en onprettig vinden. Een kenmerkend voorbeeld hiervan zijn schoolomgevingen, veel ouders brengen hun kind met de auto naar school omdat zij lopen te onveilig vinden. Echter brengt de toename van het aantal auto's in schoolomgevingen juist weer onveiligheid met zich mee. Door de (vermeende) onveiligheid gaan kinderen op steeds latere leeftijd zelfstandig naar school.

Om ervoor te zorgen dat er vaker gekozen wordt om te gaan lopen willen we een impuls geven aan de verkeersveiligheid voor voetgangers in Westland.

4.2.1 Verkeersveiligheid

In de periode van 2019 tot en met 2023 hebben er in het verkeer in de gemeente Westland 75 ongevallen plaatsgevonden waarbij een voetganger betrokken was. 62 van de betrokken voetgangers hielden letsel over aan het ongeval en 3 voetgangers zijn door het ongeval komen te overlijden. Van de verkeersslachtoffers onder voetgangers was bijna een derde 70 jaar of ouder.

Om de verkeersveiligheid van voetgangers te verbeteren is het van belang om voetpaden en trottoirs goed te onderhouden, zodat scheef- of losliggende tegels voorkomen worden. Daarnaast is er voldoende ruimte voor de voetganger op trottoirs nodig, om te voorkomen dat men op de weg gaat lopen. Oversteekplaatsen dienen veilig ingericht te zijn en bij flinke hoogteverschillen voorzien te zijn van opritjes. Bij het inrichten van oversteekplaatsen wordt rekening gehouden met toegankelijkheidseisen, zodat het voor iedereen mogelijk is gebruik te maken van een oversteekvoorziening. Bij zebrapaden dient de snelheid van het overige verkeer laag te liggen en moeten daar eventueel aanvullende maatregelen voor genomen worden. Vanuit het Beleidsplan Verkeersveiligheid van de gemeente Westland en de bijbehorende uitvoeringsplannen, wordt ingezet op het verbeteren van de verkeersveiligheid van de voetganger. Zo worden schoolomgevingen veiliger ingericht en wordt flink ingezet op verkeerseducatie voor alle leeftijden.

4.2.2 Sociale veiligheid

Door een aantrekkelijk ingerichte openbare ruimte gaan meer mensen lopen, wat bijdraagt aan de sociale veiligheid. Bij de aanleg van nieuwe looproutes dient getoetst te worden op het aspect sociale veiligheid, zoals het toepassen van voldoende verlichting langs routes.

4.3 Bereikbaar en toegankelijk

4.3.1 Toegankelijke routes

Iedere inwoner moet zich in Westland kunnen verplaatsen en kunnen deelnemen aan de maatschappij. Dit betekent dat de openbare ruimte hier goed op ingericht moet zijn. Dit bereiken we door trottoirs en voetpaden goed te onderhouden, oversteeklocaties verkeersveilig in te richten en routes zo obstakelvrij mogelijk in te richten. Oversteekplaatsen zijn ingericht met op- en afritjes, zodat iedereen gemakkelijk kan oversteken. Langs looproutes zijn voldoende rustgelegenheden geplaatst, zoals bankjes. De minimale breedte van trottoirs en voetpaden is voldoende voor mensen met een rolstoel, rollator, scootmobiel of kinderwagen, zodat zij niet over de rijbaan hoeven te lopen.

Deze eisen zijn momenteel al opgenomen in het Programma van Standaarden dat gemeente Westland gebruikt om plannen voor de inrichting van de openbare ruimte te toetsen. Door het up to date houden van en toetsen aan deze eisen, waarborgen we de toegankelijkheid van routes. Ook hebben we aandacht voor het toetsen van de huidige openbare ruimte aan het kwaliteitsniveau voor beheer en onderhoud. Vanuit de Lokale Inclusie Agenda Westland 2024-2028 is bepaald dat er twee keer per jaar een schouw van de openbare ruimte met Platform Gehandicapten Westland plaatsvindt, waarin de belangrijkste knelpunten voor toegankelijkheid goed in beeld worden gebracht.

Afbeelding 8 Strandopgang Strandweg in Ter Heijde is toegankelijk ingericht voor mindervaliden

4.3.2 Geleidemarkering

De geleiding van blinden en slechtzienden in de openbare ruimte kan beter. Op veel locaties in Westland is geen of slechts beperkte geleidemarkering aanwezig. We gaan aan de slag met het opstellen van een handreiking voor het toepassen van geleidelijnen. Dit sluit ook aan bij de uitgangspunten van de Lokale Inclusie Agenda Westland 2024-2028. Vervolgens passen we deze handreiking toe op de bestaande openbare ruimte en binnen nieuwbouwprojecten. We combineren het oppakken van de bestaande openbare ruimte met herstelwerkzaamheden aan trottoirs en wandelpaden.

Afbeelding 9 Geleidendemarkering

4.3.3 Bereikbaarheid en toegankelijkheid recreatiegebieden en parken

De toegankelijkheid van recreatiegebieden en parken is een aandachtspunt. Veel recreatiegebieden en parken zijn niet of matig toegankelijk. Juist omdat natuur een veelgehoord aspect is dat lopen leuk maakt, is het van belang in te zetten op de bereikbaarheid en toegankelijkheid van deze gebieden. Wandeltoerisme zorgt ook voor inkomsten en werkgelegenheid. Het onderzoeken van de mogelijkheden om looproutes richting deze gebieden aan te leggen, wordt gecombineerd met het oplossen van ontbrekende schakels. Ook wordt hierbij onderzocht of de route invulling kan bieden voor meerdere doelen zoals het creëren van ruimte voor hardlooproutes en buitensporten.

“Ik vind de looproutes op veel plekken te smal, invaliden kunnen er niet langs met een rolstoel, omdat sommige stukken te smal en slecht bestraat zijn. Tevens is er veel overhangend groen vanuit private percelen.”

Quote respondent enquête Lopen in Westland

4.3.4 Bereikbaarheid en toegankelijkheid haltes openbaar vervoer

Lopen is vaak de belangrijkste verplaatsingsmethode om het eerste en laatste deel van een reis af te leggen. Voor- of nadat je met de auto of het openbaar vervoer reist, loop je eerst naar de auto of de OV-halte. Door het verbeteren van de bereikbaarheid en toegankelijkheid van OV-haltes voor voetgangers, stimuleren we het gebruik van openbaar vervoer en het voor- en natransport te voet. We onderzoeken de mate van de huidige bereikbaarheid en toegankelijkheid van OV-haltes in Westland en de mogelijkheden om dit waar nodig te verbeteren.

Afbeelding 10 Beperkte toegankelijkheid OV-halte

4.4 Pijler 1 – Aan de slag met:

1. Verkennen van de mogelijkheden voor het oplossen van ontbrekende schakels en uitvoering hiervan om zo het netwerk robuuster te maken en dorpskernen met elkaar te verbinden via veilige voetgangersvoorzieningen zoals voetpaden of trottoirs;
2. Uitvoeren wegininspectie gericht op trottoirs en wandelpaden en herstelpunten oppakken in de komende jaren met prioriteit voor trottoirs en wandelpaden binnen de bebouwde kom om zo meer ruimte en veiligheid voor de voetganger te creëren en routes beter toegankelijk te maken;
3. Vergroten bekendheid van mogelijkheid om meldingen over de openbare ruimte te doen bij de gemeente zodat knelpunten eerder kunnen worden opgelost;
4. Het opstellen van een handreiking voor het toepassen van geleidemarkering en de huidige en nieuwe openbare ruimte toetsen aan deze handreiking. Verbeterpunten oppakken gecombineerd met herstelwerkzaamheden aan trottoirs en wandelpaden. Hiermee wordt de openbare ruimte voor mensen met een beperking beter toegankelijk;
5. Het onderzoeken van de mate van de huidige bereikbaarheid en toegankelijkheid van OV-haltes, recreatiegebieden en parken in Westland en de mogelijkheden om dit waar nodig te verbeteren. Vervolgens het uitvoeren van deze maatregelen.

5. Pijler 2: Aantrekkelijk en vanzelfsprekend

We maken lopen in Westland aantrekkelijk en vanzelfsprekend: de voetganger staat in Westland op één. Looproutes zijn aantrekkelijk, door het toevoegen van groen en rustpunten langs de routes. Het wordt door de inrichting van de looproutes als vanzelfsprekend om de auto vaker te laten staan en te gaan lopen om bijvoorbeeld het centrum te bezoeken, kinderen naar school te brengen of naar familie te gaan. We voeren een gedragscampagne uit, waarbij we aantonen dat lopen een efficiënte wijze van verplaatsen is. Hiermee verleiden we mensen om vaker te gaan lopen.

5.1 Vanzelfsprekend

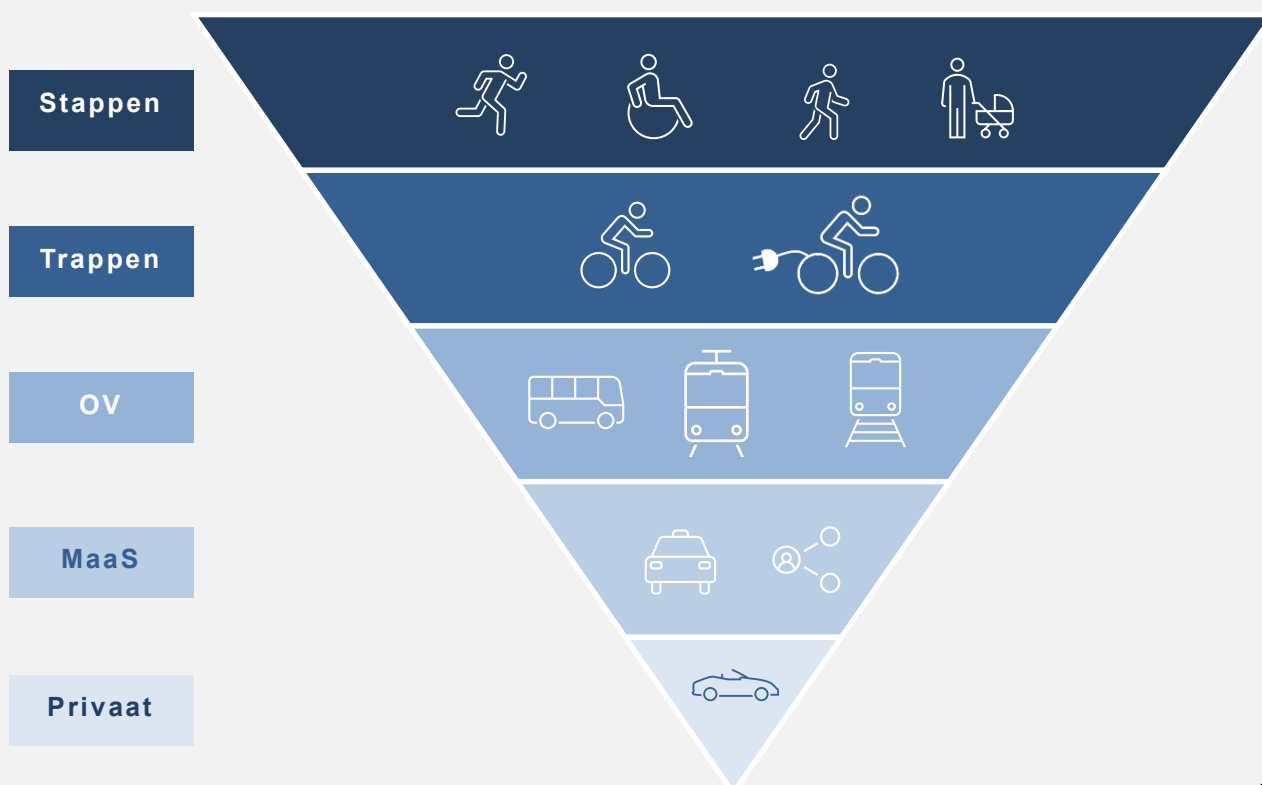
5.1.1 Samenwerking binnen de gemeente en met organisaties

Lopen raakt aan bijna alle portefeuilles van het college en clusters binnen de gemeente. Om de voetganger op een voetstuk te krijgen en te houden, werken deze clusters intensief samen. We borgen de voetganger binnen diverse beheer- en beleidsterreinen zoals gebiedsbeheer, sociaal domein, planologie en economie zodat we integraal werken aan het plaatsen van de voetganger op één.

Ook werken we samen met organisaties binnen en buiten Westland om de voetganger op de eerste plaats te zetten. Zij worden ook betrokken in de uitvoering van de acties uit dit beleidsplan.

5.1.2 Gebiedsontwikkelingen en projecten

We zetten de voetganger op de eerste plek, gevolgd door de fietser. In Westland bieden we ruimte voor actieve mobiliteit. Dit betekent ook dat we er in nieuwe gebiedsontwikkelingen en projecten voor zorgen dat we als uitgangspunt deze verkeersdeelnemers nemen. Bij de inrichting van deze gebieden wordt rekening gehouden met ruimte voor de voetganger en fietser, goede en directe loop- en fietsroutes, korte afstanden naar voorzieningen en het aantrekkelijk inrichten van de omgeving met veel groen. Vanaf het begin is het binnen een nieuwe gebiedsontwikkeling of een nieuw project heel aantrekkelijk en vanzelfsprekend om te lopen of fietsen. In het ontwerpproces hanteren we het STOMP-principe (**S**tappen, **T**rappen, **O**V, **M**aaS, **P**rivaat):

Met het STOMP-principe richten we de openbare ruimte in met prioriteit voor duurzame vervoerswijzen zoals lopen, fietsen en openbaar vervoer en minder prioriteit voor bijvoorbeeld de particuliere auto. Hierbij staat de mens centraal.

5.1.3 Gedragsverandering

De keuze voor een vervoersmiddel komt grotendeels voort uit gewoontegedrag. Mensen kiezen de weg van de minste weerstand. Als iemand altijd met de auto boodschappen gaat doen, dan is het niet vanzelfsprekend dat men zelf kiest voor een ander vervoersmiddel. Ook al ligt er een mooie looproute, de auto is de standaard keuze dus men beseft niet eens dat lopen een goed alternatief is. Het toepassen van gedragsveranderingstechnieken, zoals nudging³ of beloningscampagnes, heeft invloed op de keuze voor de wijze van verplaatsing.

Om mensen te verleiden vaker te gaan lopen, ontwikkelen we een gedragscampagne speciaal gericht op lopen in Westland. Door het uitlichten van de voordelen van lopen en het delen van informatie over aantrekkelijke looproutes en mooie ontmoetingsplekken in Westland, wordt lopen meer op de kaart gezet. Het doel is om lopen een vanzelfsprekende verplaatsingswijze te maken, waardoor steeds meer verplaatsingen te voet worden gedaan.

“De Haagweg verandert in de loop van de avond in een bijzonder en mooi gebied waar je vossen, konijnen, kikkers en padden tegen kunt komen. In het bos in de duinen zingt een nachtegaal in het voorjaar en in de zomer ruikt het zoet naar kamperfoelie.”

Quote respondent enquête Lopen in Westland

5.2 Aantrekkelijk

5.2.1 Aantrekkelijke loopomgeving

Een aantrekkelijke loopomgeving is ingericht met groen, water, bezienswaardigheden, horeca, ruimte voor spelen, rustplekken en ontmoetingsplaatsen. Looproutes liggen bij voorkeur in een levendige, rijke omgeving waar wordt ingespeeld op de zintuigen van de lopende mens. Een aantrekkelijke inrichting van de openbare ruimte zorgt voor meer voetgangers en draagt bij aan een sterkere sociale samenhang in de woonomgeving. Dit wordt ook benadrukt door de resultaten uit de enquête Lopen in Westland. De behoefte aan groenere looproutes in Westland is sterk. Om ervoor te zorgen dat meer mensen bereid zijn om te gaan lopen is het wenselijk looproutes en -omgevingen in te richten met eerdergenoemde elementen.

Dit kan enerzijds door directere looproutes richting bijv. parken en recreatiegebieden aan te leggen en anderzijds door het groen meer richting de woongebieden te brengen en dus meer groen toe te passen langs looproutes. We onderzoeken waar en op welke manier we hier het beste invulling aan kunnen geven, door aansluiting te zoeken met het Actieplan Groen.

³ Nudging is een gedragsveranderingstechniek, waarbij gedrag wordt gestuurd zonder de keuzevrijheid te beperken of de uitkomst te veranderen, bijv. door slimme inzet van communicatieboodschappen of aanpassing van de omgeving.

Afbeelding 11 Bij de Plas van Alle Winden is een bankje aanwezig om na een wandeling uit te rusten en te genieten van het uitzicht

Elementen zoals schaaktafels of bankjes langs een route kunnen zorgen voor meer ontmoeting. Ook bij het oplossen van ontbrekende schakels wordt het toepassen van een aantrekkelijke loopomgeving meegenomen als belangrijk aspect. Dit komt onder andere terug in een aantal maatregelen die worden uitgewerkt voor het 'Gezond en Actief leven akkoord'.

5.2.2 Aantrekkelijke centra

Het uitwerken van een aantrekkelijke loopomgeving kan positieve effecten hebben op de lokale economie. Bijvoorbeeld door het uitbreiden van voetgangerszones in centra, waar mensen graag naartoe gaan om te winkelen en verblijven.

"Ik vind dat de auto te veel ruimte krijgt. Ik heb zelf ook een auto maar vind het geen probleem dat ik niet overal voor de deur kan staan. In het Westland zijn veel gebieden ingericht voor automobilisten en zijn de voetgangers een ondergeschoven kindje. Zie o.a. centrum Wateringen en centrum Poeldijk."

Quote respondent enquête Lopen in Westland

Westlandse centra kunnen extra aantrekkelijk gemaakt worden om te bezoeken als de looproute tussen een OV-halte of parkeerterrein en een centrum goed is ingericht. Door per centrumgebied in beeld te brengen waar nabijgelegen OV-haltes, fietsparkeerplekken en parkeerterreinen voor auto's zijn en hoe de looproutes zijn ingericht tussen deze locaties en het centrum, kunnen verbeterpunten worden herkend en opgepakt.

Afbeelding 12 Verblijfsruimte in Ter Heijde en Naaldwijk

5.3 Pijler 2 - Aan de slag met:

7. Het zoeken naar samenwerking binnen en buiten de gemeentelijke organisatie om de voetganger een prominentere plek te geven.
8. In gebiedsontwikkeling meer werken vanuit het STOMP-principe, waardoor de focus voor verplaatsing binnen de gemeente verschuift naar actieve mobiliteit (lopen en fietsen).
9. Ontwikkelen van een gedragscampagne voor Westland met als doel inwoners bewust te maken van de voordelen van lopen en te verleiden vaker te gaan lopen;
10. Onderzoeken op welke manier we invulling kunnen geven aan het aantrekkelijker inrichten van looproutes in Westland en dit toepassen;
11. Het per centrumgebied in beeld brengen van de locaties van nabijgelegen OV-haltes, fietsparkeerplekken en parkeerterreinen voor auto's en het onderzoeken van de looproutes tussen deze locaties en het centrum. Verbeterpunten in looproutes, haltelocaties of parkeervoorzieningen voeren we waar mogelijk uit.

6. Pijler 3: Sociaal en actief

Lopen is een sociale bezigheid en zorgt ervoor dat men op een laagdrempelige manier in beweging blijft. In Nederland is het aandeel recreatieve verplaatsingen te voet al groter dan het aantal utilitaire verplaatsingen. Driekwart van de Nederlanders loopt wel eens voor het plezier. Lopen heeft, naast het verbeteren van de mentale en fysieke gezondheid van inwoners, voordelen zoals meer betrokkenheid bij de maatschappij en een impuls voor de lokale economie. Lopen begint al van jongs af aan en daarom stimuleren we ouders graag om zoveel mogelijk met hun kinderen te lopen naar school. We stimuleren lopen als sociale en actieve bezigheid, door het faciliteren van ommetjes. We vergroten de bekendheid van wandelclubs en de mogelijkheden om een wandelmaatje te vinden. We verschaffen inwoners en bezoekers van Westland informatie over de mogelijke ommetjes. We ontwikkelen unieke Westlandse thematische looproutes.

“Ik loop ongeveer 4 à 5 keer per week met buurvrouwen naar het Wenpark. Wij houden van de natuur daar.”

Quote respondent enquête Lopen in Westland

6.1 Sociaal

6.1.1 Samen naar school lopen

Verkeersveiligheid op schoolroutes in Westland is een belangrijk thema. We zetten erop in dat zoveel mogelijk ouders en kinderen te voet of met de fiets naar school komen. Op deze wijze leren kinderen hoe ze zich veilig kunnen bewegen in het verkeer, maar ook is het voor ouders en kinderen leuker om samen op actieve wijze de schoolroute af te leggen. Met initiatieven zoals de Schoolbrengweek en de SCHOOL op SEEF-verkeerslessen op de basisschool, stimuleren we het lopen of fietsen naar school. Het doel is het aantal auto's rondom scholen te verminderen. Kinderen leren hoe ze veilig aan het verkeer kunnen deelnemen en krijgen meer beweging.

Afbeelding 13 Samen naar school lopen

6.1.2 Wandelclubs en wandelmaatjes

Samen met iemand of samen met een groep wandelen kan ervoor zorgen dat iemand meer gemotiveerd is vaker te gaan lopen. Door samen te gaan wandelen kun je nieuwe mensen leren kennen en tegelijk lekker buiten zijn en bewegen. Je kunt van alles samen bespreken, nieuwe plekken ontdekken en wellicht nieuwe vriendschappen opdoen. In Westland zijn diverse wandelclubs en mogelijkheden om wandelmaatjes te vinden. We zorgen ervoor dat inwoners geïnformeerd worden over het bestaan van wandelclubs en hoe ze een wandelmaatje kunnen vinden. Op deze manier faciliteren we op een laagdrempelige manier ontmoeting en zorgen we ervoor dat meer mensen gaan wandelen.

6.2 Actief

6.2.1 Dagelijks ommetje

Dagelijks een rondje lopen heeft veel gezondheidsvoordelen. In Westland zorgen we voor een goed looproutenetwerk zodat het maken van een ommetje gefaciliteerd wordt. Vanaf elke kern kun je op een veilige manier parken, recreatie- of buitengebieden bereiken en een dagelijks ommetje maken. We gaan aan de slag met het in beeld brengen van leuke ommetjes die in Westland gelopen kunnen worden, zodat we dit aan de inwoners en bezoekers van Westland kunnen verschaffen en mensen stimuleren vaker te gaan lopen. Hierbij vragen we inwoners en bezoekers van Westland ook om hun mooiste wandelroutes te delen. Ook brengen we het bestaande wandelknooppuntenroutenetwerk en knooppuntenroutes meer onder de aandacht.

“Er zijn echt mooie plekken om te wandelen, alleen weten maar weinig mensen waar deze plekken zijn. Deze plekken zouden gerust eens in een overzicht moeten komen die men kan ophalen bij het gemeentehuis.”

Quote respondent enquête Lopen in Westland

6.2.2 Themaroutes en Beweegroutes

Themaroutes maken lopen plezieriger en kunnen bijdragen aan meer te voet afgelegde kilometers. In Westland zijn er diverse lokale thema's die tot uitdrukking kunnen komen in speciale routes. Niet alleen stimuleer je inwoners hiermee om vaker te lopen, ook bezoekers van buiten Westland worden aangetrokken om een speciale themaroute te lopen. Door samen te werken met lokale ondernemers is dit ook nog eens zeer waardevol voor de lokale economie. Gedacht kan worden aan themaroutes zoals een:

- Kunst & Cultuur route, langs musea en kunstwerken waar de lokale geschiedenis en kunst in beeld wordt gebracht;
- Kassenroute, langs en dóór tuinbouwbedrijven en kassen waar het reilen en zeilen van de bedrijven gezien kan worden;
- Proeverij-route, langs horeca en tuinbouwbedrijven waar streekproducten geproefd kunnen worden
- Outdoor Escape-route, waarbij je via een app opdrachten moet voltooien om je weg te vinden in Westland
- Speelroute, langs speeltuinen en over trottoirs met speelelementen

We gaan samen met lokale organisaties aan de slag om een aantal kansrijke themaroutes te ontwikkelen die we kunnen implementeren in Westland en verspreiden deze vervolgens zodat iedereen deze routes kan gaan lopen.

Vanuit het Actieplan sport, spel en bewegen wordt ingezet op een beweegvriendelijke leefomgeving. Onderdeel hiervan is het realiseren van een aantal beweegroutes in Westland, waaraan ook voorzieningen zoals speeltuinen en sportvoorzieningen worden gekoppeld. Sporten en bewegen moet aantrekkelijker en toegankelijker worden voor alle leeftijden. Een beweegvriendelijke omgeving nodigt ook uit om wat vaker naar buiten te gaan en heeft een positief effect op de leefbaarheid van de buurt. Dit alles draagt bij aan een aantal onderdelen van het Gezond en Actief leven akkoord: vitaal ouder worden, gezonde leefstijl, een fysieke omgeving die uitnodigt tot lopen en het versterken van de weerbaarheid en mentale gezondheid. De komende jaren wordt vanuit het Actieplan sport, spel en bewegen ingezet op realisatie van onder andere beweeg- en hardlooproutes. Bij de uitvoering van de maatregelen uit het Voetgangersbeleid Westland worden koppelkansen met het genoemde actieplan zoveel mogelijk benut.

Afbeelding 14 Toeristisch overstappunt waar gestart kan worden met een knooppuntenroute

6.3 Pijler 3 - Aan de slag met:

12. Stimuleren van lopen of fietsen naar school door bewustwording te creëren onder ouders en kinderen van de voordelen van lopen en fietsen;
13. Informeren van inwoners over bestaande wandelclubs en de mogelijkheden om een wandelmaatje te vinden;
14. Het in beeld brengen en delen van leuke ommetjes die in Westland dagelijks gelopen kunnen worden;
15. Ontwikkelen en implementeren van een aantal themaroutes in Westland.

7. Aan de slag met...

In voorgaande hoofdstukken is toegelicht dat we inzetten op een drietal pijlers met maatregelen om het gestelde doel te kunnen bereiken. In dit hoofdstuk is het maatregelenpakket opgenomen met een planning en kostenraming. Vervolgens wordt een toelichting gegeven op de wijze waarop dit beleidsplan en de daaruit volgende maatregelen worden gecommuniceerd. Tot slot wordt ingegaan op participatie bij uitwerking en uitvoering van de maatregelen en wanneer een evaluatie van de maatregelen plaatsvindt.

7.1 Maatregelenpakket

In de volgende tabel is het maatregelenpakket voor de periode 2026-2028 opgenomen. Een aantal velden is blauw gemarkeerd. Dit betreft steeds een uitvoeringsbudget om aanpassingen op straat uit te kunnen voeren. Voor deze velden geldt dat werkzaamheden worden uitgevoerd tot het budget bereikt is. De in de tabel genoemde bedragen zijn een inschatting, de werkelijke kosten worden bepaald op het moment dat een maatregel wordt voorbereid.

De focus en prioriteit van de aanpak ligt eerst op de aanpak van pijler 1. We willen in beginsel de basis op orde hebben voor de voetganger, waarbij we bestemmingen zoals dorpscentra, OV-haltes en recreatiegebieden toegankelijk bereikbaar maken. Het moet mogelijk zijn om van dorpskern naar dorpskern te lopen, en van dorpskern naar recreatiegebied. Wanneer gewerkt wordt aan de infrastructuur voor de voetganger, zetten we vervolgens in op pijler 2 en 3 waarbij we lopen vanzelfsprekend en leuk maken.

Nr.	Maatregel	Planning	Kosten
Pijler 1: Ruim, veilig, bereikbaar en toegankelijk			
1.	Het verkennen van de mogelijkheden voor het oplossen van ontbrekende schakels en dorpskernen met elkaar te verbinden via veilige voetgangersvoorzieningen zoals voetpaden of trottoirs	2026	€50.000
	Uitvoeringsbudget voor het oplossen van ontbrekende schakels	2027-2028	€280.000 (€140.000 per jaar) ⁴
2.	Uitvoeren wegininspectie gericht op trottoirs en wandelpaden	2026	Gedekt in beheerbudget
	Uitvoeringsbudget voor het oppakken van herstelpunten aan trottoirs en wandelpaden met prioriteit voor de bebouwde kom	2026-2028	€200.000 (€100.000 in 2026, €60.000 in 2027 en €40.000 in 2028) ⁵
3.	Vergroten bekendheid van mogelijkheid om meldingen over de openbare ruimte te doen bij de gemeente	2026	-
4.	Opstellen handreiking voor het toepassen van geleidemarkering en het hieraan toetsen van de huidige en nieuwe openbare ruimte	2026	€20.000

⁴ Hiermee kan per jaar ca. 1000 meter trottoir van 2 meter breed aangelegd worden.

⁵ Hiermee kan per jaar ca. 900 m² trottoir en wandelpad hersteld worden.

Nr.	Maatregel	Planning	Kosten
	Uitvoeringsbudget voor herstel en aanleg geleidemarkering in Westland	2027-2028	€35.000 (€17.500 per jaar) ⁶
5.	Onderzoeken huidige bereikbaarheid en toegankelijkheid van OV-haltes in Westland en verbetermogelijkheden	2026	€10.000
	Uitvoeringsbudget voor verbetering toegankelijkheid en bereikbaarheid OV-haltes	2027-2028	€30.000 (€15.000 per jaar) ⁷
Pijler 2: Aantrekkelijk en vanzelfsprekend			
6.	Het ontwikkelen van een gedragscampagne voor Westland met als doel inwoners bewust te maken van de voordelen van lopen en te verleiden vaker te gaan lopen	2027-2028	-
7.	Onderzoeken op welke manier we invulling kunnen geven aan het aantrekkelijker inrichten van looproutes in Westland en dit toepassen	2027	€20.000
	Uitvoeringsbudget voor het aantrekkelijker inrichten van looproutes	2028	€75.000 ⁸
8.	Het per centrumgebied in beeld brengen van de locaties van nabijgelegen OV-haltes, fietsparkeerplekken en parkeerterreinen voor auto's en het onderzoeken van de looproutes tussen deze locaties en het centrum.	2027	€10.000
	Uitvoeringsbudget voor het aanpakken van verbeterpunten in looproutes, haltelocaties of parkeervoorzieningen	2028	€30.000 ⁹
Pijler 3: Sociaal en actief			
9.	Het stimuleren van lopen of fietsen naar school door bewustwording te creëren onder ouders en kinderen van de voordelen van lopen en fietsen	2027	€5.000
10.	Het informeren van inwoners over bestaande wandelclubs en de mogelijkheden om een wandelmaatje te vinden	doorlopend	-
11.	Het in beeld brengen en delen van leuke ommetjes die in Westland dagelijks gelopen kunnen worden	2027	€10.000
12.	Het ontwikkelen en implementeren van een aantal thema-routes in Westland	2028	-
Evaluatie in 2027			
13.	Het uitvoeren van een enquête onder inwoners van Westland om te meten in hoeverre de doelen uit dit beleidsplan zijn behaald	2028	€15.000

⁶ Hiermee kan per jaar ca. 150 meter geleidemarkering aangelegd worden.

⁷ Hiermee kan per jaar ca. 150 m² trottoir aangepakt worden (herstel bestrating of aanleg nieuwe bestrating).

⁸ Hiermee kan bijv. vergroening plaatsvinden, zoals aanplant van bomen of struiken, of bijv. rustpunten gecreëerd worden, zoals bankjes.

⁹ Hiermee kan ca. 300 m² trottoir aangepakt worden (herstel bestrating of aanleg nieuwe bestrating).

7.1.1 Financiën

De planning van de maatregelen strekt zich uit over de jaren 2026 tot en met 2028. Hierbij zijn de kosten per jaar geraamd op:

Jaar	Geraamde totale kosten
2026	€120.000
2027	€277.500
2028	€392.500
Totaal voor 2026-2028:	€790.000

Met het vaststellen van dit beleidsplan wordt ook financiële dekking voor de maatregelen gevraagd. Het beleidsplan kan grotendeels niet worden uitgevoerd wanneer hiervoor geen financiële middelen worden vrijgemaakt.

7.2 Participatie en evaluatie

7.2.1 Participatie

Voor uitvoering van het maatregelenpakket vindt afhankelijk van het type maatregel participatie plaats. Dat gebeurt in nauwe samenspraak met de afdeling communicatie waar participatie op dit moment is belegd. Ook wordt intern binnen de gemeentelijke organisatie de samenwerking opgezocht met andere beleidsterreinen. Daarnaast kan afhankelijk van de maatregel participatie plaatsvinden met andere overheden of samenwerkingsverbanden zoals de MRDH.

7.2.2 Monitoring en evaluatie

Na afloop van de periode 2026-2028 vindt een evaluatie plaats in hoeverre alle maatregelen zijn uitgevoerd, in hoeverre de gestelde doelen zijn behaald en waar bijstelling van maatregelen nodig is. Op basis hiervan wordt dan een nieuw maatregelenpakket opgesteld om mee aan de slag te gaan tot 2030 inclusief een bijbehorende reservering voor uitvoeringsbudget. In 2030 wordt gemeten of de in paragraaf 1.2 opgestelde doelen zijn behaald. Over zowel het nieuwe maatregelenpakket als de evaluatie informeert het college de gemeenteraad.